

ביאור בענין שיקיים השי"ת הבטחתו בשביל 'שלא יאמר אותו צדיק אברהם'

דבר נא באזני העם וישאלו איש מאת רעהו וגו' כלי כסף וכלי זהב (יא, ב). רש"י: אין נא חלל לשון בקשה, צקקה ממך הזהירם על כך, שלא יאמר אותו לדיק חזרה, ועצום וענו אותם קיים בהם, ולאחריו כן ילאו זרכוש גדול לא קיים בהם.

מקשים העולם, הלא כיון שהשי"ת אמר 'ואחרי כן יצאו זרכוש גדול', הרי וודאי יקיים את דברו, ולא רק משום שלא יאמר אותו צדיק - אברהם אבינו?

ה"חתם סופר" זי"ע (בשלה בד"ה ועוד אני אומר) מבאר, דהנה יוסף הצדיק השביע את כל השבטים שיעלו את עצמותיו עמם ממצרים כמ"ש (ויחי ג, כה) "וישבע יוסף את בני ישראל לאמר, פקוד יפקוד אלקים אתכם והעליתם את עצמותי מזה", אולם בשעת מעשה עסק בזה רק משה רבינו, ועליו המליצו בקרא (משלי י, ח) "חכם לב יקח מצוות". ומבאר החת"ס שזה שבני ישראל עסקו בביזה ולא עם עצמות יוסף, יש להם תירוץ, כי מצות 'דבר נא וישאלו' שציווה השי"ת קודמת ל'השבעת יוסף', ולכן עסקו רק בביזה. אבל לא כן משה רבינו, כיון שעיקר המצות-עשה של וישאלו איש מאת רעהו וכו' היה על אותם שנשתעבדו במצרים בחומר ובלבנים ועבדום ועינו אותם - ולהם הבטיח הקב"ה ש'יצאו זרכוש גדול', משא"כ שבט לוי שלא נשתעבדו כלל, לא היו בכלל המצוה של לקיחת הביזה ולכן היה משה רבינו יכול לעסוק בארונו של יוסף.

אמנם, שבט לוי ג"כ יצאו ממצרים זרכוש רב, והוא רק משום 'תקנתו של אברהם אבינו', היינו - שאחרי מלחמת המלכים שניצחם אברהם אבינו לא לקח אברהם כלום לעצמו, כפי שאמר למלך סדום (לך לך יד, כב-כד): 'ויאמר אברם אל מלך סדום, הרימותי ידי אל ה' אל עליון קונה שמים וארץ, אם מחוט ועד שרוך נעל ואם אקח מכל אשר לך' וגו', 'רק אשר אכלו הנערים וחלק האנשים אשר הלכו אתי ענר אשכול וממרא הם יקחו חלקם' ומפרש רש"י: אע"פ שרק עבדיו נכנסו למלחמה וענר אשכול וממרא ישבו על הכלים לשמור, אפילו הכי הם יקחו חלקם - וממנו למד דוד המלך שאמר (שמואל-א ל, כד)

בענין "מכת ארבה" בשבת

ויעל הארבה על כל ארץ מצרים וינח בכל גבול מצרים וגו' ויכס את עין הארץ ותחשך הארץ ויאכל את כל עשב הארץ גו' (י, יד-טו).

יש לדקדק בלשון הכתוב: "ויעל הארבה וגו' ויכס את עין הארץ ותחשך הארץ", לכאורה למה כפלה תורה וכתבה 'ויכס את עין הארץ' ואח"כ שוב 'ותחשך הארץ'? בספר "צמח דוד" (להרה"ק רבי דוד מדינוב זי"ע) מבאר בהקדם דברי ה"בעל הטורים" שמביא על תיבת "וינח" - ב' במסורה. האחד כאן, "וינח בכל גבול מצרים". ועוד, "וינח ביום השביעי" (במצות שבת בעשרת הדברות). ומזה לומד ש'נחה הארבה בשבת', ע"כ. והנה יש מקום ללמוד בדבריו ב' פשטים, או שאכן עלו הארבה על ארץ מצרים בעצם יום השבת ונחו ביום זה על הארץ, או שביום השבת נחו ושבתו ולא אכלו את יבול מצרים.

וה"צמח דוד" נקט ששני הפשטים נכונים, הן שעלו על ארץ מצרים ביום השבת והן שנחו בשבת ולא אכלו. ולפי זה גם מבאר הדיוק בכתוב, שמכת הארבה עלה על ארץ מצרים ביום השבת, ויכס את עין הארץ - שביום שעלו רק כיסו את כל ארץ מצרים ולא אכלו את יבולה, כיון שעלו ביום השבת, ואז נחו ולא אכלו. אבל 'ותחשך הארץ' - כשהחשיך היום במוצאי שבת, אז - ויאכל כל עשב הארץ ואת כל פרי העץ' - רק אז התחילו גם לאכול את הפירות, ודפח"ח.

א. הרה"ק רבי דוד"ל היה ממלא מקומו של אביו הרה"ק ה"בני יששכר" זי"ע בעיר דינוב. אביו ה"בני יששכר" התבטא פעם: לר' דוד שלי, המשכתי נשמה מעולם האצילות! וכשהגיע הדבר לאזני הרה"ק רבי יצחק אייזיק מזידיטשוב זי"ע אמר ע"ז: אע"פ שבדרך כלל לא שייך להוריד נשמה ממקום גבוה כ"כ, מ"מ אם הבני יששכר אמר - בוודאי כדבריו כן הוא. בנו בכורו הרה"ק ה"צבי לצדיק" מבלאזוב זי"ע היה חתנו של הרה"ק רבי משה מראזוואדוב זי"ע, ובעת קשרי החיתון אמר הרה"ק מצאנו זי"ע להרה"ק מראזוואדוב: קבלתם מחותן, שמצורתו אפשר לשאוב יראת שמים! הספר "צמח דוד" יצא לאור אחרי הסתלקותו (הוא נסתלק י"ט אדר תרל"ד) ומחותנו הרה"ק מראזוואדוב קבע לימודו בספר זה בכל מוצ"ש. בנו ה"צבי לצדיק" זי"ע אמר שכל הספר הוא מ'סעודת בוקר' אחת של אביו - היינו שהיה פה ממלל רברבן, אבל לא הניח להדפיס כתביו ולכן לא נשאר רק מעט מזעיר.

ונשגב רבי יודא'לע זצ"ל?! השיבו האיש, שכלל לא הוכיחו, רק נכנס אליו וסיפר לו על שיטת הפועלים גדולות ונצורות בקירוב רחוקים ותו לא. ורבי יודא'לע - שדרכו היה לרדת לעומקה של כל דבר - כבר לקח זאת למוסר ותוכחה לנפשו, ותבע מעצמו למה הוא אינו בכלל אלו, ולכן התעמק במחשבתו, עד שהגיע לידי ההכרה, של "חלק כחלק יאכלו" כנ"ל.

בענין "מחללין את השבת להעיד על החודש"

החודש הזה לכם ראש חדשים וגו' (יב, ב).

במשנה בראש השנה (כב.) איתא שמחללים את השבת בכדי להעיד על החודש (-הלבנה) שנראית בזמנה, ומביא המשנה מעשה שעברו יותר מארבעים זוג מחוץ לתחום בשבת - ועיכבן רבי עקיבא בלוד (-) היות שכבר היו מספיק עדים, נמצא שהם מחללים את השבת על חנם), שלח לו רבן גמליאל אם מעכב אתה את הרבים נמצאת מכשילן לעתיד לבא. ובגמ' מביא ברייתא: אמר רבי יהודה, חס ושלום שרבי עקיבא עיכבן אלא 'שזפר' - ראשה של גדר עיכבן, ושלח רבן גמליאל והורידוהו מגדולתו. ולכאורה יפלא מאוד על הברייתא שאומר להיפך מדברי המשנה, שבמשנה אי' שר' עקיבא הוא זה שעיכבן, וכן שעיכבן בעיר לוד, ואילו רבי יהודה אומר בדיוק להיפך, שח"ו שרבי עקיבא עיכבן, אלא שזפר עיכבן, וכן שהמעשה היה בגדר ולא בלוד!?

בספר "שפתי צדיק" (להרה"ק רבי פנחס מנחם מפילץ זצ"ל, במאמרי ר"ה אות ל"ג) מביא דבר נפלא בזה, מה ששמע מפי אביו ז"ל (שהיה חתנו של הרה"ק ה"חידושי הרי"ם זצ"ל) ששמע מפי הרב ר' מתתיהו מקאסוב ז"ל כשנתארח פעם אצל החי' הרי"ם זצ"ל בראש השנה בווארשא, והרב ר' מתתיהו הנ"ל אמר אז מה ששמע מפי המגיד הקדוש ז"ל מקאזניץ, ביאור על ענין זה, שח"ו שר' עקיבא עיכבן, שבוודאי לא נעלם מרבי עקיבא הדין שמוותרים לילך הרבה זוגות עדים להעיד על החודש, ובאמת 'שזפר' היה זה שעיכבן.

וכוננת המשנה הוא: ששזפר שהיה ראשה של גדר, שהוא אחר לוד - היינו סמוך יותר למקום הב"ד, הוא עיכבן בעירו גדר, ולכך כשמע רבי עקיבא שבגדר מעכבין אותן, ואינן מניחים אותם להגיע עד הב"ד, עיכבן ר' עקיבא כבר בלוד, דלמה יחללו שבת קודש חנם בהליכתם מלוד עד גדר, כי שם ממילא יתעכבו ע"י שזפר שלא יניחם לילך למקום שביית-דין יושבין.

כחלק היורד במלחמה וכחלק היושבים על הכלים יחדיו יחלוקו', והוא כהחוק שניתן בימי אברהם, עיי"ש. היינו שאברהם אבינו התקין דבר זה ליתן חלק שוה לאלו שישבו על הכלים כמו אלו שיצאו למלחמה.

והנה במצרים ג"כ היה כך, שכלל ישראל קיימו את ה'ועבדום ועינו אותם' - אבל שבט לוי שלא נשתעבדו ישבו על הכלים - שהם שמרו את מסורת ישראל, שהם נשארו יושבי אוהל, למדו והתפללו ושמרו את גחלת ישראל וצביונה שלא תשכח מפי זרעו, למען ידעו איך צריך להיות צורת יהודי באמת. א"כ היושבים על הכלים צריכים ג"כ לקבל מהרכוש גדול - כפי תקנת 'אברהם אבינו', שחלק כחלק יאכלו.

וזהו מה שאמרו חז"ל 'שלא יאמר אותו צדיק אברהם' - ואין הכוונה לגבי הרכוש גדול שכלל ישראל יקבלו, שלהם בוודאי יקיים השי"ת הבטחתו כי כן הבטיח שיעבדו במצרים ואחרי כן יצאו ברכוש גדול, אבל לשבט לוי שלא עבדו רק 'ישבו על הכלים' - הם צריכים לקבל רק בכדי שלא יאמר אותו צדיק אברהם - שלא חששתי לתקנתו.

ולכן הזדרז משה רבינו לעסוק בעצמות יוסף, כיון שכל מה שנצטוו שבט לוי להתעסק בביזה הוא רק משום תקנת אברהם, ושבועתו של יוסף דוחה תקנת אברהם כיון שאינו מצות עשה ממש, משא"כ שאר ישראל נתחייבו במצוות עשה לעסוק בביזה, ולכן נזדרז משה רבינו בזה יותר, כיון שהוא משבט לוי.

*

בענין זה של "חלק כחלק יאכלו", סיפר לי אחד המקורבים להרה"צ רבי יודא'לע מדזיקוב זצ"ל, שפעם כשנכנס אליו בשעות הערב, סיפר לו רבי יודא'לע שביקר אצלו היום איש חשוב והוכיחו על שהוא יושב סגור ומסוגר בתוך ד' אמותיו בירושלים, על התורה ועל העבודה, ואינו עוסק בקירוב רחוקים. ואמר רבי יודא'לע שמתחילה הטריד לו הדבר, שאכן האיש צודק בדבריו - אמנם התעמק במחשבתו, ואח"כ בא לידי הכרה שאין הדבר כן, כיון שידוע הכלל של "חלק כחלק יאכלו", ולכן אע"פ שישנם אנשים העושים ומעשים למען קיבוץ נדחים וכדו', אבל לצד זה צריכים להיות אלו האנשים השומרים על הגחלת, שיהיו יושבי אוהל על התורה ועל העבודה יומם ולילה, שאלו שומרים על צורת כלל ישראל, וא"א מבלעדי אנשים האלו - והוא שייך לעבודה זו.

וסיפר אותו מקורב, שאחרי זמן נפגש עם האיש הנ"ל, ושאלו בפליאה מה היה כוונתו בזה שהוכיח את האי צדיק

ב. דבר זה אינו מבואר בפירושי בדברי החת"ס, רק כותב שילפי תקנת אברהם, גם שבט לוי צריך לקבל. אבל כך מובא הביאור בדבריו הק'.

ממצרים, והמצוות שמקבלים שכרם בזה העולם, הם רק המצוות שגם נענשים עליהם בזה העולם, וישנם רק שני מצוות עשה כאלו, הלא הם 'פסח' ו'מילה' שהם מצוות עשה היחידים כשאין האדם מקיים נענש בכרת - ונכרת מהעולם הזה, ואם עונשו הוא בעולם הזה שנכרת, גם שכרו הוא בעולם הזה, ולכן דייקא נצטוו בקיום ב' מצוות אלו בכדי שיקבלו תיכף ומיד את שכרם - שיהיו זכאים ליגאל ממצרים.

מספר השנים שהיו בני ישראל בארץ מצרים

ומושב בני ישראל אשר ישבו בארץ מצרים שלשים שנה וארבע מאות שנה (יב, מ).

לכאן יפלא, הלא השי"ת אמר לאברהם אבינו בברית בין הבתרים שבני ישראל יהיו במצרים משך "ארבע מאות שנים" ולא יותר, א"כ מה הם 'שלושים שנה' היתרים המוזכרים כאן בקרא?! (עי' רש"י)

הרה"ק מהר"י מפשעווארסק זי"ע אמר בשם ה"צבי לצדיק" **זי"ע מבלאזוב**, לבאר בהקדם דברי המדרש (שמו"ר א, כח), שמשה רבינו אמר לפרעה בתחילת השעבוד, שדרכו של עולם שעבדים שובתים יום אחד ממלאכה, ולכן ביקש ממנו שיתן להם את יום השבת, ונענה לו. אמנם המדרש (שם ה, יח) מבאר ג"כ שזאת היה רק לתקופה קצרה מאוד, ואח"כ ביטל פרעה ענין זה, ועבד בהם גם בשבת^ג.

ולפי זה מבאר הרה"ק מבלאזוב, דהנה זה שאמר השי"ת לאברהם אבינו "גר יהיה זרעך בארץ לא להם ועבדו וענו אותם ארבע מאות שנה" בוודאי לא היה כוונתו שיעבדו גם בשבתות, ובפרט שגם אברהם אבינו שמר את השבת, ולא נכללו השבתות בהגזירה, א"כ הרי השבתות שעבדו הם תוספת על הזמן שנגזר עליהם להשתעבד. והנה חשבון השנים שבני ישראל עבדו במצרים היה מאתיים ועשר שנים, (וכמבואר ברש"י בפרשת 'ברית בין הבתרים', שהחשבון נמנה מעת שנולד יצחק, שאז עבר אברהם לפלשתים ולא היה בביתו, ומדוייק בקרא שהשי"ת אמר שיהיו 'בארץ לא להם', ולא דוקא במצרים) ושביעית מהם הם שבתות (כי כל יום שביעי הוא שבת). **והנה שביעית ממאתיים ועשר הוא שלושים** - נמצא שאם מוסיפים את חשבון השבתות יתוספו זמן שעבודם בעוד ל' שנה.

ג. עיי"ש במדרש בביאור הענין שפרעה ביטל את יום מנוחתם בשבת, כיון שביום השבת היו בני ישראל עוסקים בלימוד התורה ומגילות שהיו בידיהם, ובוה התחזקו משך כל ימות החול בעת השעבוד, ולפרעה הפריע הדבר, ולכן ביטל את היום מנוחה בשבת, בכדי שלא ינחשו בו וילמדו תורה.

ולפי זה שתי הפירושים נכונים, אכן שזפר היה זה שעיכבן ולא רבי עקיבא - שהוא ידע שמותר לחלל את השבת, אבל אחר ששזפר כבר עיכבן, וממילא כבר לא יגיעו, כבר עמד רבי עקיבא ועיכבן ג"כ במקומו בלוד, בכדי שימנעו מללכת עוד כברת דרך בחילול שבת על חינם.

ומפטיר הרה"ק מקאזניץ: מכל מקום, שלח רבן גמליאל לרבי עקיבא: אם מעכב אתה - גדול כמוך, ילמדו מזה לעתיד לבא - היינו שייראו לילך, שנראה מזה שאתה סובר שאסור לחלל את השבת בשביל עדות החודש, אבל מן שזפר - שלא היה ת"ח - שמעכבן, לא ילמדו דין שאין לחלל שבת, ומסיים ה"שפתי צדיק": **והוטב הפירוש מאוד בעיני זקני הק' ז"ל.**

ביאור על שהשי"ת צוה את ישראל דוקא שני מצוות אלו - 'פסח' ו'מילה'

והיה לכם למשמרת (יב, ו). רש"י: מפני מה הקדים לקחתו לשחיטתו ארבעה ימים, היה ר' מתיר בן חרש אומר, הכי הוא אומר "ואעבור עליך ולאכאך והנה עתך עת דודים" - הגיעה שבעה שנסבעתי לאברהם שאגאל את בניו, ולא היה בידן מלות להתעסק בהם כדי שיגאלו, שנאמר ואת ערום ועריה - ונתן להם שתי מלות דם פסח ודם מילה שכלו בלוחם הלילה וכו'.

בספר **"לב אריה"** (חולין קמב, בד"ה במשנה, בתוך דבריו) מבאר על מה שנתן להם שני מצוות אלו דווקא, ובתחילת דבריו מקדים חידוש מדברי ה"תבואות שור", דהא דקיי"ל 'שכר מצוה בהאי עלמא ליכא', הוא רק במקיים מצות עשה של תורה, אבל זה שאמר חז"ל (קידושין ט:): "ישב אדם ולא עבר עבירה, מעלה עליו הכתוב כאילו עשה מצוה" - על זה מקבל שכרו בעולם הזה, ונימוקו של התב"ש הוא: שמצות עשה אין לו שייכות לעוה"ז, כיון שאם ביטל עשייתה אינו נענש בעוה"ז, ולפיכך גם שכרו אינו מקבל בעוה"ז. משא"כ לא תעשה שעונשו בזה העולם - מלקות או מיתה וכדו', ולכן כעונשו כך שכרו, שאם מונע עצמו מלעבור מקבל גם שכרו בעוה"ז.

ולפי דבריו, מבאר ה"לב אריה", הנה כאן עמדו בני ישראל לקראת יציאתם ממצרים, אבל לא היה כדאים לכך, והצטרפו לזכות של מצוה שיעמוד להם. והנה אף אם יקיימו כעת מצוה, הרי זה לא יועיל להם כלום, כיון ששכר מצות בהאי עלמא ליכא, ובקיום מצוה לא יתוספו עליהם זכותים בעוה"ז שיזכו לצאת ממצרים. **ולכן בעת הזאת הצטרפו לקיים מצוות כאלו ששכרם בעוה"ז**, שזה יהיה להם לשכרם שיוכלו לצאת

עמו ספר למיטתו לעיין בו עד שירדם, ולא רצה שיהיה זה ספרו... - אמנם בנו הרה"ק ה"אמרי נועם" מדזיקוב זי"ע כן הסכים שידפיסו את כתביו, ואמר שטוב יותר שיטן האדם עם הספר שלי, מלישון עם צייטונג... אבל אחיו הרה"ק מראזוואדוב לא הסכים בשום אופן שידפיסו.

בענין הכתבים שלא נתנם לפרסם, אציין דבר פלא, שבארה"ב היה גר נכדו כ"ק האדמו"ר רבי יודאלע מסטיטשין זצ"ל ולשולה"ט ביום ל"ג בעומר היה מביא מכתבי הקודש שנשתמרו מזקינו הרה"ק מראזוואדוב זי"ע ולימדם לפני הציבור ואח"כ הוסיף מדיליה. וסיפר לי בעל העובדא, שפעם הקליט על טיי"פ את דברות קדשו, ואח"כ כשחזר ושמע את דברי התורה מהטיי"פ, ואז - בתחילת הדברים כשלומד הרה"ק מסטיטשין בכתבים הנ"ל - נשמע רעש, מבלי יכולת לשמוע ממה שלימד בכתבי זקינו הרה"ק מראזוואדוב זצ"ל, אבל כאשר גמר ללמד מהכתבים, והתחיל להוסיף מדיליה, משתנה הקול, ושומעים ברור מבלי שום רעש, ויהי לפלא. והלה נתנו לשמוע להאדמו"ר מסטיטשין זצ"ל שהתפעל מאוד מזה ואף סיפר את הדבר אח"כ ברבים.

עוד מסופר על ענין הכתבים של הרה"ק מראזוואדוב זי"ע, ומזה נראה ג"כ את גדלותו, שבכדי לגמול חסד עם אדם מישראל ויותר על קפידתו זו של הדפסת כתביו. והוא, שחותנו הרה"ק ה"ייטב לב" זצ"ל בעת שעמד לקראת ההוצאה לאור של ספרו "רב טוב", רצה להכניס מאמר מחתנו הרה"ק מראזוואדוב זי"ע, אבל הוא לא רצה בשום אופן ליתן לו מאמר, ועלה בדעתו תחבולה איך להוציא ממנו מאמר לספרו, וקרא הייט"ל למשמשו ואמר לו שישע לראזוואדוב ויביא לו מאמר מחתנו, ואם לא יביאו לו הרי הוא מפטרו ממשרתו לשמש אצלו. המשמש קיים את פקודת רבו, ונסע לראזוואדוב, ונכנס להרה"ק רבי משה ומסר את בקשת חותנו שברצונו לקבל ממנו מאמר וכו' אבל רבי משה לא הסכים כמובן, אז התחיל המשמש להתחנן שפרנסתו תלויה בזה, כי בלי המאמר אין לו מה לחזור לבית ה"ייטב לב". ויהי בשמעו דיבורים כאלו נכנע, בכדי להיטיב עם ישראל שלא יאבד פרנסתו, והסכים ונתן לו מאמר עמוק (והובא בספרו "רב טוב" בפרשת ויצא).

זכותם יגן עלינו, אמן.

ג. בראזוואדוב היה יום ל"ג בעומר יום נעלה, כידוע שהרה"ק מצאנו זי"ע גילה להרה"ק מראזוואדוב זי"ע את סודו של אותו היום, ואם כי היה איש חלוש, כגון: בחודש חשוון היה לו יא"צ פעמיים, ביום ג' לחודש (על אביו הרה"ק רבי אליעזר מדזיקוב זי"ע) וביום ה' (על אמו הרבנית ע"ה), והתאונן כבר - שאין לו כח להתפלל כ"כ לפני התיבה, אבל ביום ל"ג בעומר התפלל את כל התפילות לפני התיבה. וביום זה ידוע שראו אצלו ישועות גדולות.

בעניני הגליון ניתן לפנות להמערכת:

bhagan11@gmail.com

לדארות והוספות: 054-8449360 | כל הזכויות שמורות להמו"ל

ולפי זה אתי שפיר דברי הכתוב, שבני ישראל עבדו במצרים משך ד' מאות ושלשים שנה - שזהו כולל השבתות ג"כ, שעבדו בהם המצריים ולא נכלל בהשעבוד שאמר ה' לאברהם, ולכן ניתוספו על החשבון.

רמז על חמץ אחרי זמן איסורו שנחשב ברשות האדם לעבור על בל יראה

ולא יראה לך חמץ ולא יראה לך שאור וגו' והגדת לבנך ביום ההוא לאמר בעבור זה וגו' (יג, ז-ח).

בספה"ק "ייטב לב" (בד"ה ומפי') כותב: מפי חתני הרה"צ הק' המפורסם, בישראל גדול שמו, רבי משה הורוויץ אב"ד ראזוואדאב, בהיותו בימי נעוריו סמוך על שולחני שמעתי, שביאר בזה, דאיתא בפ"ק דפסחים (ז:): שחמץ לאחרי זמן איסורו לאו ברשותו קיימא דלבטליה (-היינו כיון שנאסר בהנאה הרי אינן שלו), ואמר רבי אלעזר: שני דברים אינן ברשותו של אדם ועשאן הכתוב כאילו הן ברשותו, ואחד מהם הוא חמץ בפסח (-היינו, שנחשב שלו רק בזה שיעבור עליו על בל יראה ובל ימצא). ולפי זה מפרש הכתוב: "לא יראה לך חמץ ולא יראה לך שאור" ודרשו חז"ל (פסחים ד:): שלך אי אתה רואה אבל אתה רואה של אחרים - ואם ישאלך בנך, הלא כל החמץ אחרי זמן איסורו אינו שלו, וא"כ איך עובר עליו? - ע"ז ממשיך הכתוב: והגדת לבנך ביום ההוא לאמר 'בעבור זה' - כלומר בשביל זה לעבור עליו בבל יראה 'עשה ה' לי' - עשה ה' כאילו החמץ הוא שלי - לעבור עליו בבל יראה ובל ימצא עכ"ד, ודפח"ח.

*

בענין מאמר זה מסופר, על הרה"ק רבי איציק'ל מסטיטשין זצ"ל בנו של הרה"ק מראזוואדוב זצ"ל, שהיה חריף גדול, ובילדותו היה פעם אצל זקינו (אבי אמו) הרה"ק ה"ייטב לב" זצ"ל, ושאלו זקינו, אם מעיין בספרו ייטב לב, ואם נהנה ממאמריו, השיבו הילד: מכל הספר יש מאמר נאה אחד - והוא בסוף פרשת בא (הכוונה על המאמר שמביא מאביו רבי משה זצ"ל)...

דרך הצדיקים לבית דזיקוב שלא נתנו להדפיס את דברי תורתם, ולכן לא נשאר כמעט מאומה מתורתם של הרה"ק רבי אליעזר מדזיקוב זי"ע ובנו הרה"ק רבי משה מראזוואדוב זי"ע. אמרו, שרבי אליעזר מדזיקוב ביאר פעם טעמו על כך - מפני שאינו רוצה להיות ביום השבת יחד עם כל אברך בעת שינת הצהריים על מיטתו - היינו, שאברך הפונה לישון בשבת לוקח

ד. רבי יענקעלע זצ"ל אמר ששמע זאת כשהיה בחור כבן ט"ו, מאחד מחסידי בלאזוב בעיר דוקלא בשם רבו הרה"ק ה"צבי לצדיק" זי"ע.